

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน
ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง พ.ศ. ๒๕๑๔

เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งได้รับความไว้วางใจจากสภา
ผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ เกี่ยวกับการจัดความยากจนในเขตเมือง
ในส่วนที่จะให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยได้รับการสงเคราะห์จากรัฐบาลให้ได้รับสิทธิโดยสารถ
ยนต์โดยสารถประจำทางโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสาร ได้รับสิทธิไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ค่า
หนังสือเรียน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับสำหรับบุตรทุกคน และใ
รับบริการด้านการรักษาความเจ็บป่วยโดยไม่ต้องเสียค่ารักษา นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบ
ของคณะรัฐมนตรีตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงวาง
ระเบียบว่าด้วยการให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ข้อความทั่วไป

ชื่อระเบียบ

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ให้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง พ.ศ. ๒๕๑๔"

วันที่ใช้บังคับ

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นต้นไป ถ้าจะให้ใช้ระเบียบนี้ในเขตเมืองใด เมื่อใด ให้
นายกรัฐมนตรีออกประกาศเป็นคราว ๆ ไป

คำนิยาม

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้ คำว่า
"เขตเมือง" หมายความว่า เขตการปกครอง
ของกรุงเทพมหานคร เทศบาล และสุขาภิบาล
"ผู้มีรายได้น้อย" หมายความว่า ผู้มีสิทธิใ
รับการสงเคราะห์ตามระเบียบนี้
"บุตร" หมายความว่า บุตรอันชอบด้วยกฎหมาย
ของผู้นับการสงเคราะห์ตามระเบียบนี้

"กุสมรส" หมายความว่า กุสมรสอันชอบด้วย

กฎหมาย

"บัตรประจำตัว" หมายความว่า บัตรประจำตัว

ประชาชน บัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำตัวพนักงานและลูกจ้าง
ขององค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึงเอกสาร
ที่ทางราชการออกให้เป็นหลักฐานในการขอรับการสงเคราะห์ ทำนอง—
เกี่ยวกับบัตรประจำตัว

หมวดที่ ๒

การให้การสงเคราะห์

ประเภทของการ—
สงเคราะห์

ข้อ ๔ เมื่อนายกรัฐมนตรีได้ประกาศให้ระเบียบนี้ใน
เขตเมืองใดแล้ว ให้จัดให้มีการสงเคราะห์แก่ผู้มีรายได้น้อย ๓ ประเภท
คือ

ประเภทที่ ๑ การโดยสาธารณชนโดยสาร
ประจำทางโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารในเขตเมือง ตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการที่กระทรวงคมนาคมกำหนด

ประเภทที่ ๒ การไม่เสียค่าเช่าเรียน ค่า
หนังสือเรียน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ
สำหรับบุตร ๗ สถานศึกษาในเขตเมือง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ประเภทที่ ๓ การได้รับบริการด้านการรักษา
ความเจ็บป่วยโดยไม่ต้องเสียค่ารักษา ๗ สถานพยาบาลในเขตเมือง
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

ผู้มีสิทธิได้รับการ—
สงเคราะห์

ข้อ ๕ ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๔ และข้อ ๕ ผู้มีรายได้น้อย
ที่จะได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่ผู้มีคุณสมบัติและอยู่ในบังคับแห่ง
เงื่อนไขดังต่อไปนี้

- ๕.๑ มีสัญชาติไทย
- ๕.๒ บรรลุนิติภาวะ
- ๕.๓ มีภูมิลำเนา หรือดินที่อยู๋ และสถานประกอบ
อาชีพปกติในเขตเมือง
- ๕.๔ มีรายได้น้อยกว่า ๑,๐๐๐บาทต่อเดือน

เกณฑ์คำนวณรายไก่อ

๕.๕ แสดงความจำนงขอรับการสงเคราะห์ และ
ได้รับบัตรสงเคราะห์ตามระเบียบนี้

ข้อ ๖ ให้ถือว่าผู้แสดงความจำนงขอรับการสงเคราะห์
มีรายไก่อต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน ในเมื่อผู้แสดงความจำนง

๖.๑ มีรายไก่อที่เป็นเงินก้อน หรือค่าจ้าง ค่า
อาหาร ค่าบ้านพัก ค่ารถโดยสารจ่ายเหมา
ที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันจนถึงวันที่แสดงความจำนง
มีจำนวนต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน หรือ

๖.๒ มีรายไก่อที่เป็นโบนัส เงินปันผล ค่าเช่า
รายไก่อจากการขายผลผลิตเกษตรกร รายไก่อ
จากการค้าขาย หรือการเป็นนายหน้า หรือ
รายไก่ออย่างอื่น รวมทั้งค่าอาหาร หรือค่า
ที่พัก ไม่ว่าจะ เป็นเงิน ทรัพย์สินอื่น หรือ
ประโยชน์ที่คำนวณเป็นเงินไก่อ ซึ่งเมื่อคิด
เฉลี่ยในรอบ ๑๒ เดือนที่แล้วมาจนถึงวันที่
แสดงความจำนงมีจำนวนต่ำกว่า ๑,๐๐๐
บาทต่อเดือน หรือ

๖.๓ มีรายไก่อตาม ๖.๑ และ ๖.๒ รวมกัน มี
จำนวนต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน

รายไก่อของผู้คู่สมรส

ข้อ ๗ ในกรณีที่ผู้แสดงความจำนงมีคู่สมรส

๗.๑ แมวรายผู้แสดงความจำนงจะมีรายไก่อจำนวน
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป หากรายไก่อ
ของผู้แสดงความจำนงและของคู่สมรสรวมกัน
มีจำนวนต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน ให้ถือ
ว่าผู้แสดงความจำนงมีรายไก่อต่ำกว่า ๑,๐๐๐
บาทต่อเดือน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการ

๗.๒ แมวรายผู้แสดงความจำนงจะมีรายไก่อจำนวนค่า
กว่า ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน หากรายไก่อของผู้
แสดงความจำนงและของคู่สมรสรวมกันมีจำนวน
ตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป ให้ถือว่าผู้
แสดงความจำนงมีรายไก่อต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท
ต่อเดือน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์
ในประเภทที่ ๑

การสงเคราะห์พิเศษ

ข้อ ๔ เมื่อเห็นสมควร กระทรวงคมนาคมอาจกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อจัดให้

- ๔.๑ นักเรียน นิสิตและนักศึกษา ใ้รับการ
สงเคราะห์ในประเภทที่ ๑
- ๔.๒ ผู้มีคุณสมบัติและอยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขตาม
ข้อ ๔ ยกเว้น ๔.๑ โดยเป็นผู้มีภูมิลำเนา
หรือถิ่นที่อยู่ในเขตเมือง และมีสถานประกอบ
อาชีพปกตินอกเขตเมือง หรือมีภูมิลำเนาหรือ
ถิ่นที่อยู่นอกเขตเมือง และมีสถานประกอบอาชีพ
ปกติในเขตเมือง ใ้รับการสงเคราะห์ใน
ประเภทที่ ๑

ข้อ ๕ เมื่อเห็นสมควร กระทรวงศึกษาธิการ หรือ
กระทรวงสาธารณสุข แล้วแต่กรณี อาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อจัด
ให้ผู้มีคุณสมบัติและอยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขตามข้อ ๔ ยกเว้น ๔.๑ โดยเป็นผู้
มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตเมือง และมีสถานประกอบอาชีพปกตินอกเขต-
เมือง ใ้รับการสงเคราะห์ในประเภทที่ ๒ หรือประเภทที่ ๓ แล้วแต่กรณี

หมวดที่ ๓

การรับการสงเคราะห์

การแสดงความจำนง
ขอเจ้าหน้าที่

ข้อ ๑๐ เมื่อนายกรัฐมนตรีได้ประกาศให้ใช้ระเบียบนี้ใน
เขตเมืองใดแล้ว ให้ผู้มีรายได้น้อยซึ่งมีสิทธิที่จะใ้รับการสงเคราะห์และ
ประสงค์ที่จะรับการสงเคราะห์ แสดงความจำนงโดยการกรอกข้อความ
ตามแบบ สปน.๑ ซึ่งแนบท้ายระเบียบนี้ พร้อมทั้งนำบัตรประจำตัว สำเนา
ทะเบียนบ้าน หลักฐานการประกอบอาชีพและการมีรายได้อื่น (ถ้ามี) มาแสดง
และยื่นต่อบุคคลหรือหน่วยงานหรือที่ทำการ ดังต่อไปนี้

- ๑๐.๑ ในกรณีที่ประกาศให้ใช้ระเบียบนี้ในเขต
กรุงเทพมหานคร ให้แสดงและยื่นขอหัวหน้า
เขตแห่งท้องที่ที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือ
ที่มีสถานประกอบอาชีพปกติอยู่ในเขตในกรณี
ที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่นอกเขตเมือง หรือ
แสดงและยื่นขอหน่วยงานหรือที่ทำการหรือบุคคล
อื่นที่หัวหน้าเขตมอบหมาย

๑๐.๒ ในกรณีประกาศให้ไชระ เบียมณีในเขตเมือง
ที่เป็นเทศบาลหรือสุขาภิบาล ให้แสดงและยื่น
คณนายอำเภอแห่งท้องที่ที่มีภูมิลำเนาหรือ
ถิ่นที่อยู่ หรือที่กมีสถานประกอบอาชีพปกติอยู่
ในเขตเมืองในกรณีที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่
นอกเขตเมือง หรือแสดงและยื่นต่อหน่วยงาน
หรือที่ทำการหรือบุคคลอื่นที่นายอำเภอมอบหมาย

ในการนี้ ให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี ประกาศ
กำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่จะรับการแสดงความจำนงให้ประชาชนทราบ
ล่วงหน้าก่อนในเวลาอันสมควร

หมวดที่ ๕

บัตรสงเคราะห์

การออกบัตรสงเคราะห์

ข้อ ๑๑ เมื่อได้ตรวจสอบเรื่องราวและหลักฐานแล้วเป็นที่
เชื่อได้ว่า ผู้แสดงความจำนงมีคุณสมบัติและอยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขของ
การเป็นผู้รับบัตรสงเคราะห์แล้ว ให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอ แล้วแต่
กรณี ออกบัตรสงเคราะห์ตามแบบ สป.๖.๒ ซึ่งแนบท้ายระเบียบนี้ให้แก่ผู้รับ
บัตรสงเคราะห์

ในการนี้ ให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี
ประกาศกำหนดวัน เวลาและสถานที่ที่จะมอบบัตร สงเคราะห์ให้ประชาชน
ทราบล่วงหน้าก่อนในเวลาอันสมควร

การให้บัตรสงเคราะห์

ข้อ ๑๒ ให้ผู้รับบัตรสงเคราะห์ให้บัตร สงเคราะห์เป็น
หลักฐานในการขอรับการสงเคราะห์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวง
คมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข แล้วแต่กรณีกำหนด

ข้อ ๑๓ บัตรสงเคราะห์ใช้ได้เป็นการ เฉพาะตัวของผู้รับบัตร
สงเคราะห์

บัตรสงเคราะห์ชั่วคราว
หรือสูญหาย

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่บัตรสงเคราะห์ชั่วคราวใช้การไม่ได้หรือ
สูญหาย ให้ผู้รับบัตรสงเคราะห์ร้องขอรับใบแทนบัตร สงเคราะห์ต่อหัวหน้า
เขต หรือนายอำเภอแห่งท้องที่ที่ออกบัตร สงเคราะห์ให้แก่ผู้รับบัตร สงเคราะห์
นั้น

ให้ใบแทนบัตรสงเคราะห์มีผล เช่นเดียวกับบัตรสงเคราะห์
ทุกประการ

อาบูมิตรสงเคราะห์

ข้อ ๑๕ ให้มิตรสงเคราะห์มีอาบูการไ้หนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่
ออกบัตร และเมื่อสิ้นอาบูการไ้แล้ว ให้สิทธิที่จะไ้รับการสงเคราะห์
ทุกประเภทระงับลง เว้นแต่จะมีการขบายอาบูการไ้ตามข้อ ๑๖

การขบายอาบูมิตร
สงเคราะห์

ข้อ ๑๖ เมื่อเห็นสมควร หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอ
แล้วแต่กรณี อาจประกาศขบายอาบูการไ้มิตรสงเคราะห์ไ้ไ้ไม่เดิม
หนึ่งเดือน นับตั้งแต่วันที่มิตรสงเคราะห์ไ้สิ้นอาบูการไ้

การออกบัตรสงเคราะห์
ใหม่

ข้อ ๑๗ หากในวันที่มิตรสงเคราะห์ไ้สิ้นอาบูการไ้ ผู้รับ
การสงเคราะห์ยังคงมีสิทธิที่จะไ้รับการสงเคราะห์ และประสงค์ที่จะ
รับการสงเคราะห์ต่อไป ให้ผู้รับการสงเคราะห์แสดงความจำนงขอรับ
การสงเคราะห์ใหม่ต่อหัวหน้า เขตหรือนายอำเภอแห่งท้องที่ที่ออกบัตร—
สงเคราะห์ไ้เดิมให้แทน ก่อนวันที่มิตรสงเคราะห์ไ้สิ้นอาบูการไ้ไ้
น้อยกว่า ๓๐ วัน

ในกรณีที่ผู้รับการสงเคราะห์ย้ายภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่
หรือเปลี่ยนสถานประกอบอาชีพปกติไปอยู่ท้องที่อื่นในเขตเมืองนั้น ให้
ผู้รับการสงเคราะห์แสดงความจำนงขอรับการสงเคราะห์ใหม่ต่อหัวหน้า
เขตหรือนายอำเภอแห่งท้องที่ที่ย้ายหรือ เปลี่ยนไปอยู่ใหม่

ในการพิจารณาออกบัตรสงเคราะห์ใหม่ ให้เ้าความใน
ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวดที่ ๕

การระงับสิทธิรับการสงเคราะห์

การขาดคุณสมบัติ

ข้อ ๑๘ ในระหว่างที่มิตรสงเคราะห์มีอาบูการไ้อยู่ หาก
ผู้รับการสงเคราะห์ไ้ขาดคุณสมบัติหรือไม่อยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขที่จะ
ไ้รับการสงเคราะห์ตามระเบียบนี้ทุกประเภทหรือบางประเภท ให้สิทธิ
รับการสงเคราะห์ของผู้ไ้ระงับลงทุกประเภทหรือบางประเภท แล้วแต่
กรณี

การคืนบัตรสงเคราะห์
เพื่ออีกตา

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่สิทธิรับการสงเคราะห์ของผู้ไ้ระงับลง
ทุกประเภท ให้ผู้ไ้ส่งมอบบัตรสงเคราะห์คืนแก่หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอ
ผู้ออกบัตรสงเคราะห์นั้น เพื่ออีกตา

การยกเลิกบัตร
สงเคราะห์ทุกประเภท หากความปรากฏแก่หัวหน้า เขตหรือนายอำเภอผู้ออกบัตร
สงเคราะห์ว่า สติหรือรับการสงเคราะห์ของผู้ใดระงับลงทุกประเภทและ
หัวหน้า เขตหรือนายอำเภอผู้นั้นมิได้รับบัตรสงเคราะห์จากผู้นั้นอีกภายใน
เวลาอันสมควร ให้หัวหน้า เขตหรือนายอำเภอมีอำนาจประกาศยกเลิก
บัตรสงเคราะห์นั้น แล้วแจ้งให้กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ
และกระทรวงสาธารณสุขทราบ

การมอบบัตรสงเคราะห์
เพื่อแก้ไขหรือออกใหม่ ข้อ ๒๐ ในกรณีที่สติหรือรับการสงเคราะห์ของผู้ใดระงับลง
บางประเภท และยังมีสติหรือรับการสงเคราะห์อีกบางประเภท ให้ผู้นั้นส่ง
มอบบัตรสงเคราะห์ต่อหัวหน้า เขตหรือนายอำเภอผู้ออกบัตรสงเคราะห์
นั้น เพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือออกบัตรสงเคราะห์ใหม่ให้ถูกต้องตาม
ประเภท

การยกเลิกบัตรสงเคราะห์
บางประเภท หากความปรากฏแก่หัวหน้า เขตหรือนายอำเภอผู้ออกบัตร
สงเคราะห์ว่า สติหรือรับการสงเคราะห์ของผู้ใดระงับลงบางประเภทและ
หัวหน้า เขตหรือนายอำเภอผู้นั้นมิได้รับมอบบัตรสงเคราะห์คืนเพื่อแก้ไข
เปลี่ยนแปลงหรือออกบัตรสงเคราะห์ใหม่ให้ถูกต้องตามประเภท ให้หัวหน้า
เขตหรือนายอำเภอมีอำนาจประกาศยกเลิกบัตรสงเคราะห์นั้น แล้วแจ้ง
ให้กระทรวงคมนาคม กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขทราบ

การประกาศยกเลิกบัตรสงเคราะห์ตามความในวรรคสอง
ไม่เป็นการกีดกันสิทธิการขอให้ออกบัตรสงเคราะห์ใหม่ตามประเภทที่ถูกต้อง

การใช้บัตรสงเคราะห์
โดยไม่มีสิทธิ ข้อ ๒๑ เมื่อปรากฏหลักฐานว่า ผู้ใดใช้บัตรสงเคราะห์รับ
การสงเคราะห์ภายหลังที่สติหรือรับการสงเคราะห์ระงับลงแล้วทุกประเภท
หรือใช้บัตรสงเคราะห์ในประเภทที่ตนไม่มีสิทธิรับการสงเคราะห์ หรือใช้
ภายหลังที่สติหรือรับการสงเคราะห์ประเภทนั้นระงับลงแล้ว ผู้นั้นอาจถูกเรียก
ร้องให้ชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการนี้ก็ได้

หมวดที่ ๒

การควบคุมดูแลและการออกคำสั่งหรือวางระเบียบ

การควบคุมดูแล ข้อ ๒๒ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่า
ราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการรับการสงเคราะห์ตามความในหมวดที่ ๑ เกี่ยวกับการออก
การใช้ การขยายอายุการใช้บัตรสงเคราะห์ และการออกบัตรสงเคราะห์
และการออกบัตรสงเคราะห์ใหม่ ตามความในหมวดที่ ๔ และเกี่ยวกับการ

ซึ่งมี ขกเลิก แก้ไขเปลี่ยนแปลงและการออกบัตรสงเคราะห์ใหม่ตาม
ความในหมวดที่ ๕

การออกคำสั่งและ
วางระเบียบ

ข้อ ๒๓ ในกฎกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกคำสั่งหรือ
วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามความในหมวดที่ ๓ หมวดที่ ๔ และ
หมวดที่ ๕ ใ้แก่ตามที่เห็นสมควร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔

(ลงชื่อ) คึกฤทธิ์ ปราโมช
(หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช)
นายกรัฐมนตรี